

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒

วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดสงขลาส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า) ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา
วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดสงขลาได้ส่งข้อโต้แย้งตามคำร้องของจำเลย (นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า) เพื่อให้ศาล
รัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคาร
แห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดี
เป็นประกาศที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาปาดังเบซาร์ เป็นโจทก์
ยื่นฟ้อง นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า ผู้ร้อง เป็นจำเลยให้ชำระหนี้เงินกู้จำนวนเงิน ๒,๓๔๒,๑๘๔.๖๓ บาท
พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปีของเงินต้น ๒,๔๑๓,๓๓๘.๒๕ บาท นับถัดจาก
วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น หากจำเลยไม่ชำระหนี้ให้บังคับเอากับทรัพย์สินที่จำนอง
(โฉนดเลขที่ ๑๕๕๕ ตำบลสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พร้อมสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน) รวมตลอดทั้ง
ทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์จนครบถ้วน เป็นคดีแพ่งหมายเลขคำที่
๓๓๕/๒๕๕๑

ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ทุกข้อรายละเอียดปรากฏตามเอกสารคำให้การโดยเฉพาะ
ประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า การเรียกดอกเบี้ยของโจทก์โดยอาศัยสัญญาตามข้อตกลงขณะทำสัญญานั้น

โจทก์ใช้ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดตามประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ภายใต้ประกาศ
ของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยจากจำเลยในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๖.๒๕ ต่อปี และ
กรณีผิดเงื่อนไขในอัตราสูงสุดร้อยละ ๑๗.๕๐ ต่อปี โดยเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ตามที่โจทก์
ประกาศกำหนดเป็นคราวๆ นั้น ผู้ร้องเห็นว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้
ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียก
ดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ อันมีสภาพบังคับทางอาญา และขัดต่อความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งโจทก์และธนาคารแห่งประเทศไทยจะกระทำมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพราะรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติให้อำนาจโจทก์ และธนาคาร
แห่งประเทศไทยมีอำนาจออกกฎหมายหรือข้อบังคับหรือประกาศใดๆ มาใช้บังคับเป็นกฎหมายเพื่อ
เรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากประชาชนผู้กู้ยืมและเพื่อใช้บังคับแก่คดีในศาลยุติธรรมทั้งปวงได้
โดยไม่ต้องผ่านสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งมีอำนาจตรากฎหมาย ตรากฎ ตราข้อบังคับมาใช้บังคับ
เป็นกฎหมาย ดังนั้นผู้ร้องจึงยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าประกาศกำหนด
อัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตรา
สูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และเป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียก
ดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ อันมีสภาพบังคับทางอาญาซึ่งขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชน ปัญหาข้อโต้แย้งนี้ยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน ผู้ร้อง
จึงขอให้ศาลจังหวัดสงขลาออกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งข้อโต้แย้งของผู้ร้องเพื่อศาล
รัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔

ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ผู้ร้องเป็น
ผู้บริโภค ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ดังนั้นการที่ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ภายใต้
ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดี โดยที่ประกาศนั้นมีได้มีตัวแทน
ของผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ จึงไม่อาจนำประกาศนั้นมาใช้บังคับกับ
ผู้ร้องได้ ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นคำแถลงการณ์เพื่อประกอบการพิจารณาว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด
(มหาชน) โจทก์ และธนาคารแห่งประเทศไทยกระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๕๗
เพราะการเรียกดอกเบี้ยของธนาคารไทยพาณิชย์ เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในทางเศรษฐกิจของประเทศ และคำแถลงการณ์เพิ่มเติมอ้างว่า ประกาศ
กำหนดดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ย

อัตราสูงสุดจากผู้ร้องและประชาชนอันเป็นผู้บริโภคตามมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญ จะกระทำไม่ได้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ของสถาบันการเงิน ฯ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราสูงสุด ของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืมอันเป็นผู้บริโภค ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗

ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ในคดีนี้ได้ยื่นคำคัดค้านข้อโต้แย้งของผู้ร้อง โดยเห็นว่า ประกาศของโจทก์เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดดังกล่าวเป็นประกาศที่โจทก์มีสิทธิคิดจาก ผู้ร้องได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้ว มีมติให้รับคำร้อง คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง คำแถลงการณ์ และคำแถลงการณ์เพิ่มเติมของผู้ร้องไว้พิจารณา

ตามคำฟ้องของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ย สูงสุดที่โจทก์นำมาใช้บังคับขณะทำสัญญากับผู้ร้อง คือ ประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่ ๓/๒๕๓๕ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๕ ซึ่งออกโดยอาศัยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งเป็นประกาศที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะทำสัญญา

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัย ตามคำร้องว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ ฉบับดังกล่าว และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

กรณีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าว เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะรับบทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติ แห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่ เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้น ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” และมาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้

บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” ตามคำร้องผู้ร้องโต้แย้งว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับกับคดีนั้น เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ว่าจะขัดกับบทบัญญัติ

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นประกาศที่ออกโดยธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เพื่อให้เป็นไปตามประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องอัตราดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ออกโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้นประกาศของธนาคารไทยพาณิชย์ฉบับดังกล่าวนี้ จึงมิใช่ประกาศของทางราชการ และไม่ใช่นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้

คงมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ จะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นการออกข้อกำหนดโดยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ที่บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง .... (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ ... การกำหนดตามมาตรานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ดังนั้น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าว ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวมิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ การที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับกับคดี เป็นประกาศที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย ส่วนคำแถลงการณ์เพิ่มเติมของผู้ร้อง ซึ่งอ้างว่าพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน

การเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๗ หรือไม่นั้น ข้ออ้างดังกล่าวผู้ร้อง มิได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ให้ชัดเจนในคำร้องเดิม จึงเป็นการตั้งประเด็นขึ้นใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่ วินิจฉัยให้

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายเชาวน์ สายเชื้อ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายโกเมน กัทภิรมย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลโท จุล อติเรก	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายประเสริฐ นาสกุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมาวิชัย	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุจินดา ยงสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิตินันท์ประกาศ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT